

เรื่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ของตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนมาก ที่ มท ๐๖๐๖.๖/๘๐๒๘ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ของตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๒ วรรคสอง สรุปได้ว่าเนื่องจากได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๘ บัญญัติว่า “ในคดีอาญาการค้นในที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” แต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายค้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายนี้” เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ กรมตำรวจจึงได้หารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๘ ได้ยกเลิกหลักการที่ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ออกหมายค้น ตามมาตรา ๕๘ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ศาลเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจออกหมายค้นได้ การที่มาตรา ๙๒ วรรคสอง บัญญัติให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นในที่รโหฐานด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายค้นในกรณีที่อาจออกหมายค้นหรือค้นได้ ก็เป็นหลักการอันสืบเนื่องมาจากมาตรา ๕๘ (๓) ดังกล่าว จึงได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่สามารถค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นโดยถือว่าตนเป็นหมายในตนเอง ฉะนั้นบทบัญญัติในมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในส่วนที่บัญญัติให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีหมายค้นในกรณีที่อาจออกหมายค้นได้จึงขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และได้แจ้งให้กรมตำรวจทราบแล้ว กรมตำรวจและกระทรวงมหาดไทยไม่เห็นพ้องด้วย โดยทั้งกรมตำรวจและกระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นในที่รโหฐานด้วยตนเองโดยมิได้มีหมายค้นได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๒ วรรคสอง ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๘ แต่ยังไม่อาจตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดได้ จึงได้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าตำรวจชั้นผู้ใหญ่สามารถค้นในที่รโหฐานด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีหมายค้นในกรณีที่อาจออกหมายค้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๒ วรรคสอง ได้หรือไม่

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

การที่กระทรวงมหาดไทยได้ยื่นคำร้องมาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยถึงอำนาจในการค้นของตำรวจชั้นผู้ใหญ่ โดยอาศัยอำนาจตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า กระทรวงมหาดไทยเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” เห็นว่าองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น หมายถึง องค์กรที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๐๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์แต่งตั้ง นายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสืบทอดประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหาร ราชการแผ่นดิน” แล้ว เห็นว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวได้กำหนดตัวบุคคล และอำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศไว้ องค์กรฝ่ายบริหารก็คือคณะรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือกระทรวงมหาดไทยเป็นส่วนหนึ่งหน่วยงานหนึ่งของฝ่ายบริหาร หาใช่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่อย่างใดไม่ กระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจร้องขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยปัญหาโดยอาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ ได้

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่รับวินิจฉัยคำร้องของผู้ร้อง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายชวรงค์ สายเชื้อ นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายชัยอนันต์ สมุทวณิช นายประเสริฐ นาสกุล นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายมงคล สระแก้ว นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๔๒ ก วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๑